

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 53

Sobota, 7. julija 1934

Leto IX

Beda in obup v revirjih na vrhuncu

Gladovna stavka rudarjev

Rudarji so po končanem delu ostali v rovih, ki jih nočejo zapustiti, dokler ne bo TPD preklicala napovedanega znižanja mezd.
Delavstvo samo vzdržuje red in mir.

Tajništvo Zveze rudarjev Jugoslavije, s sedežem v Zagorju, je dne 3. julija brzovjavno obvestilo Strokovno komisijo v Ljubljani, da so rudarji vseh revirjev TPD stopili ob drugi uri popoldne v gladovno stavko in da po izvršenem delu niso več zapustili rogov.

Gladovna stavka je začela v zagorskem rudniku Kotredež. Na tem rudniku se dela v treh izmenah. V prvi izmeni zaposlenih 60 rudarjev je ob zamenjavi ostalo v jami. Vest o izbruhu gladovne stavke se je z bliskovito naglico razširila po vsem revirju in so rudarji enodušno in spontano sklenili, da se pridružijo stavkajočim.

Vsi rudarji v gladovni stavki

V teku dopoldneva dne 4. julija je prejelo naše uredništvo dvoje telefonskih obvestil o položaju v revirjih. Obe obvestili sta popolnoma enake vsebine in glasita tako-le:

Včeraj započeta gladovna stavka rudarjev se je v teku noči in današnjega dne razširila na vse rudnike TPD. Rudarji so odšli na delo, ob izmeni pa so ostali v jami, dokler ni tudi poslednja izmena prišla na delo v rov. O stavkovnem gibanju obveščeno vodstvo TPD je poslalo v rove svoje paznike in inženere, katerim je naročilo da naj pripravijo rudarje do tega, da bodo zapustili rove. Rudarji pa so solidarno odgovorili na sporočeni poziv, da bodo vztrajali v gladovni stavki v rovih, dokler TPD ne preklicuje svoje namere po znižanju plač, zmanjšanju količine deputatnega premoža in znižanju kategorijskih plač ostarelim kopačem.

Že v prvih večernih urah, dne 3. julija so se začele zbirati pred rovi žene in otroci rudarjev, ki so ostali v rovih, v skrbeh za usodo svojih mož, očetov in hranilcev. Množice so tekom današnjega jutra začele še naraščati. V vrstah obupanih družin se čuje jok, pa tudi ogorčeni vzkliki na račun TPD in slabe delavske zaščite. V znak solidarnosti so trgovci in obrtniki v revirjih zaprli svoje prodajalnice in delavnice, da na ta način podkrijejo započeto akcijo v obrambo gole življenjske eksistence rudarjev in njihovih družin, pa tudi svojo lastno, ki je tesno zvezana z usodo rudarskega proletarijata.

Danes zjutraj ob 10. uri so pričela pri generalnem ravnateljstvu v Ljubljani pogajanja, da se preklicuje napovedana redukcija plač in ostalih prejemkov bednih rudarjev.

O obupnem položaju rudarjev v revirjih TPD se je od leta 1929 dalje že mnogo govorilo in pisalo. Vendar vsa ta poročila, vsa opozorila rudarjev, vse množične resolucije in protestni shodi niso mogli preprečiti nadaljnjega poslabševanja njihovega položaja. Sedanje stanje v revirjih ima svoj vzrok v zmanjšanju konzuma

premoža, zmanjšanju dobav premoža državnim železnicam, racionalizaciji obrata in uvedbi priganjaškega sistema. Zasluzki so se krčili, vedno več je bilo praznovanih dni, odpusti odvišnega delavstva so bili na dnevnom redu, kljub povišani storitvi posameznika pa je bila mezda v stalnem padanju.

Zadnje čase je trboveljske rudarje silno skrbelo tudi

usoda bratovskih skladnic,

ki so oropane predvojnih zlatih rezerv po rajni Avstriji, zašle v novo krizo vsled zmanjšanja zaslužkov in večnega praznovanja, na drugi strani pa radi povišanje števila starostnih rentnikov.

Sedaj se je TPD odločila, da prevale na rame rudarjev še nova bremena in si na ta način zagotovi dobiček, ki bi ga eventualno izgubila vsled padca naročil.

TPD krši dogovor

Kakor znano, je vodstvo TPD poklicalo k sebi zaupnike II. skupine rudarske zadruga in jim je sporočilo, da namerava že z tekočim mesecem od 1. julija dalje znižati vse mezde za 6 odstotkov, dalje skrócić količino deputatnega premoža na 6000 kg letno in prestaviti stare kopače, ki so zaradi oslabiljenja telesnih sil bili premeščeni k lažjemu delu, v nižjo kategorijsko mezdo. To sporočilo TPD je rudarje spravilo v obup, kajti že dosednji zaslužki so bili vsled večnih praznovanj tako minimalni, da se ni dalo z njimi izhajati. Rudarji so videli, da se jim obeta še bolj črna bodočnost, kakor je bila sedanjost. Najbolj ogorčilo pa je rudarje dejstvo, da je TPD sklenila uvesti redukcije pred potekom pogodbeno dogovorjenega odpovednega roka, ki znaša 3 mesece.

Veliki protestni shodi v revirjih

V nedeljo in ponedeljek, dne 1. in 2. julija so se vršili v revirjih velikanski protestni shodi rudarjev proti nameri TPD. Zlasti impozanten shod se je vršil v Trbovljah, kateremu je prisostvovalo 8000 udeležencev. Zbralo se je menda vse kar leze in gre, da da duška ogorčenju, ki se je polastilo obupanih družin.

Na shodu so nastopili govorniki vseh strokovnih organizacij, pa tudi predstavniki trgovcev in obrtnikov, ki so podali solidarnostne izjave.

Znižanje mezd . . .

Za II. skupino rudarske zadruga je poročal s. Pliberšek, ki je razložil zahteve TPD po znižanju rudarskih mezd. Po predlogu TPD bi znašala mezda v kopaški kategoriji samo še Din 35.75 na šiht, mezda učnega kopača Din 31.25, takozvana lauferska Din 26.25, v nižji kategoriji pa Din 21.75 in v kategoriji II samo še Din 18.— za šiht.

Povprečna mezda v polletnih mesecih je znašala lansko leto Din 300.— do

Din 400.— mesečno. Ako se sedaj izvrši znižanje mezd za 6%, bo to znašalo v poprečju Din 50.— za rudarja.

V mesecih najboljše zaposlitve zasluži rudar po Din 800.—, od tega pa gre nad Din 110.— za socialne davke, tako da ostane rudarju manj kot Din 700.— čistega zaslužka. Niti samci ne morejo izhajati s temi zaslužki, kaj šele očetje s številnimi družinami.

. . . kljub dobičku

TPD se sicer izgovarja, da mora prihraniti na režiji, ker sicer ne more konkurirati z ostalimi rudniki, vendar pa je njena trditev samo do neke meje resnična, v splošnem pa pretirana. Ako bi TPD ne imela nobenega dobička izkazanega v svoji letni bilanci, bi njena zahteva bila še kako razumljiva, iz izvajanju tajnika Zveze rudarjev Jugoslavije s. Arha pa izhaja, da je TPD lansko leto zaključila svojo bilanco z odpisom 18 milijonov Din od svojega premoženja, česar ni mogla storiti niti leta 1929., ko je produkcija dosegla še 2 milijona ton letno. To je ogromen dobiček, ki ga izkazuje družbina bilanca. Nadalje je lanskoletna produkcija premoža presežila predlansko za 82 ton. TPD pa je dosegla, da se ji je davek znižal za polovico. Kljub neprestanemu zniževanju delavskega staleža je produkcija rastla in je delavstvo na ta način doprineslo že težke žrtve izključeno v korist TPD, s tem da je žrtvovalo ogromno svojih telesnih sil, za katere ni dobilo niti prebite pare, kajšele zahvale.

Delavstvo noče živeti od miloščine in beračenja,

Vsled novega napada TPD na rudarske plače so ogroženi interesi prebivalstva v vsem revirju,

ogroženo pa je tudi socialno zavarovanje rudarjev.

radi predstoječega znižanja prispevkov, ogrožene so rente vpokojencev in vseh tistih, ki stoje neposredno pred vpokojitvijo.

Vsi shodi so zaključili s sprejetjem resolucije, s katero se pooblaščajo delavski zastopniki, da branijo pravice rudarjev pri pogajanjih, rudarji sami pa obljublajo, da se hočejo kot en mož strniti okoli svojih predstavnikov in vztrajati v boju z vsemi sredstvi.

Tudi nameščenci so prišli na vrsto

Doslej podjetje ni imelo navade, da zniža plače svojim nameščencem, vsaj pa ne v času, ko so se znižavale plače delavstvu. Zadnje čase pa se splošno opaža, da so podjetniki spremenili svojo taktiko in da tudi proti nameščencem, ki so bili največkrat zvesti oprede svojih delodajalcev, nastopajo enako brezobzirno. Vsekakor pa je tudi v tem nastopu podjetnikov proti nameščencem neka raz-

lika in sicer, da se slabo plačanim reducirajo plače v enaki progresiji kot ostalim z visokimi plačami. Nameščenci do Din 36.000.— letnega dohodka bodo po sporočilu TPD izgubili 8% kosmatih prejemkov, za boljše plačane pa znašajo odtegljaji 10—12%. Seveda je pri TPD zelo veliko uradnikov, ki so plačani daleč izpod letnega prejemka Din 36.000.— in ki se že danes nahajajo v prav tako bednem položaju kakor marsikateri delavec. Tudi med uradništvom in nastavljenici TPD vlada radi napovedanega znižanja ogorčenje.

Beda v revirjih

Lansko leto, nekako ob istem času, je bil položaj v revirjih prav tako obupen in do skrajnosti napet. Takrat je prišlo do obupnih dejanj delavskih žena, ki so zasedle rove in preprečile, da bi hodili na delo samo nekateri, dočim je okoli 3000 rudarjev bilo brez dela in zaslužka. Položaj v revirjih so takrat opisovali vsi listi. Od vseh strani se je rudarjem obljubovala pomoč. V revirje je prišla tedaj posebna komisija, ki je na licu mesta ugotovila obupen položaj rudarskih rodbin. O vtisih te komisije je poročala tudi »Delavska Politika« v številki 61. dne 2. avgusta 1933. V pokrepitve besed smo tedaj prinesli celo serijo slik, ki so govorile bolj kot vse drugo o gladi in pomanjkanju v revirjih. Nad to izstradano in težko preizkušeno proletarsko maso prihaja sedaj nova trda preizkušnja v obliki napovedane redukcije mezd. V letu 1923. je bilo v revirjih zaposlenih še 12.500 delavcev, kojih zaslužek je znašal 187 milijonov dinarjev, v letu 1933. je znašal rudarski stalež samo 7000 in celokupni delavski zaslužki 68 milijonov dinarjev. Med tem ko je rudar leta 1925. dosegel povprečni zaslužek Din 15.000, je zaslužil v letu 1933. komaj Din 9.500. Te številke dovolj jasno govorijo, da je beda rudarjev v revirjih TPD priklopela do vrhunca in da v tem trenutku ni za rudarje drugega izhoda kot da ali odbijejo napad TPD in ohranijo mezde, s katerimi že itak ne morejo izhajati, ali pa, da v brezdelju počakajo svojega konca. Kakor se kapitalistu ne izplača produkcija, ako nima profita, tako se delavcu ne izplača delo, ako ne more od njega živeti.

Prve žrtve gladovne stavke

Trbovlje, dne 5. julija.

Danes zjutraj so prinesli iz rova štiri od gladi onemogle rudarje, ki so bili nepretrgoma 74 ur v jami. Rudarji v rovih vračajo vsako hrano, prav tako tudi delavci v delavnicah.

Potek pogajanj

Ljubljana, dne 5. julija.

Pogajanja s TPD so v teku, vendar pa do zaključka redakcije našega lista še niso privedla do uspeha.

Trenotno so se na željo generalnega ravnatelja za nekaj ur prekinila, ker najbrž generalno ravnateljstvo nima potrebnega polnomočja.

Rudarjem na pomoč!

Ne računamo na uvidevnost kapitalistov, zahtevamo pa da se delavcem, državljanom z zakoni in ukrepi zagotovi obstoj. V tem trenutku mora država v obrambo rudarjev storiti svoje.

Stavki so se pridružili tudi uradniki

Iz revirjev poročajo, da so se stavki pridružili tudi vsi uradniki.

Grozodejstva nemškega fašizma

Nemški fašizem je zatrl svobodo mišljenja, režim pa je sledil sadizmu svojih voditeljev. Sadizem pa ne pozna kulture in ne morale. Za fašizem se morejo ogrevati samo sadisti in ljudje, ki niso normalni in ne spoštujejo svojega človeškega bistva.

Nemški fašizem je že ob prvem prevratu izvršil ogromno število grozodejstev. Miroval ni pozneje. Proces o požigu parlamenta nam je znan. Koliko laži in licemerstva je produciral ta fašizem v kratki dobi svoje moči!

Fašizem pa ni mogel zatreti akcij proti sebi. V tem primeru je akcijo pričela stara cesarska reakcija, plemstvo, veleposest in del finančnega kapitala s pomočjo fašističnih napadalnih čet. Hitler je udaril s pestjo ob mizo, ...

Mnogo več pa drugod, ker so se v mnogih krajih vršile težke borbe med Hitlerjevimi pristaši in nasprotniki. Nihče ni vpraševal o krivdi. Nihče ni sodil.

V Berlinu so ... celo voditelja katoliške akcije, ministrskega svetnika Klausenerja, ki se s politično sploh ni bavil.

Režim ... ne priznava, marveč trdi, da so bili to večinoma samomori.

Hitlerjev ukaz, da naj ... je dobrodošel raznim sadistom, da so smeli ... svoje osebne sovražnike, ker jih nihče ne bo klical na odgovornost.

Prizanesel je pa fašizem grofu Papenu, ces. princem, dr. Schlachtu in drugim, ker se jih režim boji in je »gospodarsko« odvisen od njih.

Zarotniki so baje nameravali v noči od 2. na 3. julija izvesti državni udar, odstraniti Hitlerja ter vpostaviti monarhijo. Ni mogoče ugotoviti, v koliko so te vesti resnične, ker režim prikriva resnico. Gotovo pa je, da je v fašističnih vrstah nastajalo anarhično razpoloženje, ker je režim hotel zatreti svobodo mišljenja ter uvajal naravnost nenaravne kulturne metode, ki vodi v sterilnost.

Laž je, da je nemški fašizem dvignil Nemce narodno, da je bila večina naroda na strani fašizma. Kulturni narod hoče živeti svoje svo-

obodno duhovno življenje in če mu kdo to svobodo jemlje, živi narod svoje svobodno duhovno življenje ilegalno, to je, naravno. Vezi pa, ki oklepajo tega živega duha potrga, popolnoma naravno, razvijajoči se duh, duhovna revolucija s svojimi akcijami.

Le blagoslovajte fašizem, le kličite ga! Fašizem je sadizem, ki pospešuje degeneracijo človeštva.

Nad 300 ubitih

Po vesteh, ki so jih objavili švicarski listi, je bilo v Nemčiji doslej ubitih najmanj 300 ljudi, med njimi mnogo uglednih prvakov fašističnega pokreta. Moskovska »Pravda« pravi, da je svinja-dojilja požrla svoje mladiče.

Hitler orodje kapitalizma

Uporniki so izdali proglas, v katerem naglašajo, da ne bodo mirovali, dokler ne strmoglavijo Hitlerja, ki se je popolnoma vdinjal velekapitalu.

Napadalni oddel. ukinjeni

Hitler je izdal odlok, da se mora brezpogojno poslati moštvo napadalnih oddelkov domov. Zatrjuje pa se, da bodo vsi napadalni oddelki likvidirani.

Podkanclerja Papena je rešil Hindenburg

Grof Papan, ki je bil tudi aretiran, je bil spuščen na svobodo le, ker se je Hindenburg odločno zavzel za njegovo osvoboditev.

Görling naslednik barona Papena

Podkancler Papan je izstopil iz vlade. Njegovi prijatelji žele, da ostane minister brez portfelja. Podkancler pa postane pruski ministrski predsednik Göring.

Generali proti Hitlerju

Nezadovoljni plemski generali so protestirali pri Hindenburgu, ker je vojni minister izdal proglas na vojsko, v katerem imenuje Hitlerja vrhovnega vojnega poveljnika. Vrhovni poveljnik vojske je Hindenburg in ne gre, da se jo zavaja v ilegalne strankarske akcije. Generali se bodo pokorili samo Hindenburgu in eventualno vlado aretirali ter uvedli vojaško diktaturo.

Nemška revolucija po želji kapitala in težke industrije

Sovjetski tisk (»Pravda«) pravi, da je sedanja revolucija v Nemčiji »krvava borba dveh fašističnih klik« v Nemčiji. Kapetan Röhm je hotel reorganizirati fašizem v Nemčiji ter odstraniti močni triumvirat Hitler-Görling-Goebels. Röhm je bil vse-kakor levičarski, dasi njeja koncept ni imel nič socialističnega. Dejansko se je vršila že dalje časa borba proti vplivu težke industrije in velikega kapitala, ki sta Hitlerjevemu režimu naklonjena in sta s padcem Röhma postala odločujoča v Hitlerjevem režimu. S svojim udarcem po napadalnih četah je Hitler popolnoma kapitaliral pred velikim kapitalom in

težko industrijo. Röhm in Schleicher sta se hotela otresti kapitalističnega vpliva. (Op. ured.: Ni še štirinajst dni, ko je imel Hitler konferenco z zastopniki finančnega kapitala in težke industrije.) Hitler se je pa lasti sedaj naslonil na kapital, ki mu bo moral še bolj služiti kakor doslej.

To mnenje smo tudi mi zadnjič omenjali. Hitler je s svojimi grozodejstvi izpolnil voljo kapitalistov, ker je uničil svoje nasprotnike, predvsem pa nasprotnike kapitala in težke industrije, ki so iz avtokratičnih razlogov odločevali v državni politiki brez kapitalističnega patronata.

Socialistični oklic k dogodkom v Nemčiji

Glavni odbor nemške socialno-demokratske stranke, ki se nahaja v inozemstvu je izdal k dogodkom v Nemčiji oklic. Oklic je izšel v inozemskem časopisju, razširjen je pa bil tudi po vsej Nemčiji.

Oklic socialno-demokratske stranke ostro napada nemški režim ter izjavlja, da je Hitler odgovoren za zločine, ki so jih izvršili napadalni oddelki. Hitler je zločine odobraval in se posluževal moralno malo vrednih ljudi, kakor Röhm in Heines.

Oklic končuje z nado, da pride

dan osvobojenja, takrat pa dobe vsi krvniki tega terorističnega režima zaslužen kaznen. Nemški narod naj samo izjavi svoje nezaupanje, da dokaže, da terorja ni mogoče izvajati proti milijonom prebivalcev, če ti iskreno povedo, da ga ne marajo in kaj hočejo.

Na rušenju nezaupanja do fašizma ima velik delež tudi delavstvo, ki najbolj čuti in obsoja zločinsko politiko.

Po uvedbi vojaške diktature v Bolgariji

Poročali smo, da je ponoči 19. maja t. l. vojaštvo odstavilo Mušanovo vlado ter sestavilo novo Georgijevo vlado. Nova vlada je sicer koalicijska, vendar se pa mora smatrati za vojaško diktaturo.

Nova vlada je razpustila vse stranke in razpuščene meščanske stranke pa so povrsti izjaljale, da bodo podpirale novo vlado.

Centralni odbor socialnodemokratske stranke je sklical sejo še isti dan ter sprejel resolucijo, ki se izreka proti državnemu udaru in gleda s skrbjo v bodočnost Bolgarije, ki porablja vojsko za odstavljanje in postavljanje vlad. Udar pomeni strahovito prekršitev ustave in preziranje parlamenta, ki zasluži javen protest. Način izvedbe udara je preforjanski.

Socialni demokrati se bodo borili dalje za politično svobodo ter poiskali možnosti te borbe, da se izvedejo politične, finančne in druge reforme.

Izjave centralnega odbora niso smeli objaviti v glasilu »Narod«, ki še vedno izhaja ob strogi oblastveni

cenzuri. Naravno je, da so se razmere v splošnem poslabšale, toda socialni demokrati hočejo tudi v teh razmerah razvijati svoje sile.

T. M.:

Gladujočim rudarjem!

Ves narod občuduje Vas, ki sajast Vam je mrk obraz; da svoje bi gladi rešili, ste sami gladi se zročili! Vam mar ni več poletni dan, ne rož duhtečih cvet krasan, v podzemlju črnem vi objeti zahtevate samo živeti! Kdo Vas prisilil je v obup? Kdo Vam v življenje vlija strup? Kdo deci Vaši trga kruh? Kdo vztraja na vse prošnje gluh? Seve, do Dunaja, Pariza, še ni prodrla Vaša kriza; ko naš rudar gladi crkava, se tamkaj delničar zabava! Ves narod občuduje Vas, v protestu družji z Vami glas, ki ste pravici na oltar prinesli sami sebe v dar!

... da, da, ampak

brez nje ne!
je res izvorstna!

Tone Maček:

Slučaj Kumberger

Drugi je enako poskušal kmetovati nekje doli v Širju, pa se mu ni posrečilo. Kmalu je zapravlil, kar je imel, ostala mu je še samo bajta in sedaj hodi na delo v cementno tovarno v Zidanem mostu, da se preživi. Drugi niso našli več poti nazaj k zemlji, razkropili so se kot rudarji in rudniški težaki po vsem svetu: dva sta na Gornjem Štajerskem, dva v nemškem Porenju, eden v Holandiji, trije v Ameriki, ostali so pa obsedeli tukaj v našem revirju, v Hrastniku, Trbovljah, v Zagorju in v Hudijami.

Tako, to je povest vasi, ki jo vidita pred seboj, vasi, ki jo je požrl rudnik, ali kakor bi se izrazili sociologi, zgodovina propadanja kmetijstva, ki ga uničuje kapitalistična industrializacija.

Solnce se je ravnokar skrilo za obronki Mrzlice, daljave so se začele zavijati v sivo kopreno prihajajočega mraka, na hrastniško kotlino je legla megla, iz katere je molelo dvoje rudniških dimnikov. Okolica je postajala tiha, zato se je od rudnika tembolj slišalo vsiljivo ropotanje separacije, puhanje pare iz spuščalnega stroja in škripanje kolov na spuščalnem stolpu. Okrog po pokošanih grivalih so začeli cvrčati murni in v grmovju je kos drobil svoji družici uspavanko.

»Čas je, da se vrnemo.« je ugotovil Kurent in se dvignil s trate, kamor so bili med pogovorom posedli. »Moja stara že gotovo misli, da smo se kje zapili.«

Zamišljeni so se vračali skozi gozd. France je vzdihnil:

84 |

»Kaka škoda tega lepega kraja. Ko bi mogel kar takole vse skupaj prenesti doli k nam, na našo Reber. Nikdar več ne bi pogledal rudnika.«

Tudi Janez se ni mogel čisto ubraniti tega čuvstva, vendar se je bavil z njim bolj z razumskega stališča. Vprašal je Kurenta:

»Torej vi ste mnenja, da so rudniki in tovarne v škodo ljudem?«

»Tega nisem trdil, res pa je, da vsem ne koristijo, vsaj ne tam, kjer rušijo lepoto zemlje in kjer se nasilno vrivajo v patrijarhalno blagostanje kmečkega prebivalstva.«

»Priznali pa boste menda, da ima tudi kmečko prebivalstvo od industrije in moderne tehnike svoj dobiček. Ali ni to že velik napredek, da danes ni potrebno po kmečkih domovih svetiti s trskami, temveč s petrolejem in ponekod tudi z elektriko? Ali ni bombažna obleka bolj lagodna in cenejša kakor pa mučenje z domačo prejo? Ali si morete predstavljati, da bi današnji kmet sam oblikoval in sušil iz ilovice posodo, ki jo rabi pri gospodinjstvu, ali da bi si sam pilil iz kokošjih kosti nerodne igle, s katerimi bi si šival obleko? Ali nima danes na razpolago različna umetna kemična gnojila, ki mu podesorijo pridelek? Ali nima za vsako priliko potrebnih poljedelskih strojev, s katerimi si zboljša in olajša delo? Ali nima ...«

»Je že vse res to,« ga je nervozno prekinil Kurent, »ali je kmet danes bolj srečen kot takrat, ko še vsega tega ni poznal?«

»Če bi se ozirali na to, kaj posameznemu človeku, posameznemu plemenu, ali posameznemu stanu bolj prija, potem bi bilo človeštvo še danes tam kakor je bilo pred tisoč leti.«

»Da, če se vpoštevava vse skupaj kot ena celota. Ampak jaz mislim, če hočemo neko skupnost videti srečno, moramo najprej povzročiti, da bo vsak posamezni del te skupnosti srečen.«

»Potemtakem pa vi sploh niste za ideal skupnosti, ali kakor se reče, za kolektiv, temveč dajete prednost akciji posameznika ali kakor se to pravi z učenim izrazom, individualizmu.«

»Vsekakor, kajti nezadovoljni delci, dajejo nezadovoljno skupnost, ravno tako kakor pri stroju; kjer se en sam del stroja upira, je cel stroj neuporaben.«

»Pri človeški družbi je pa vendar malo drugače. Menogo tega, kar tvori nezadovoljneost posameznikov, je samo nepoučenost in napačni predsodek, ki se more s poukom in disciplino odpraviti. Gotovo mi boste pritrdili, da vojaštvo in kaka lahkomišelna in nepotrebna organizacija in da je v mnogih slučajih za človeško družbo precej koristna, ker jo varuje mnogih neprilik in nesreč. Nihče si pa ne more predstavljati uporabne vojaške organizacije, v kateri bi lahko odločevala volja vsakega njenega posameznika. Podobno je tudi z našo požarno brambo: mar je prijetno njenim članom, da morajo v slučaju potrebe zapustiti ponoči svoja topla ležišča in se podati na nevarno dolžnost reševanja interesov skupnosti? Enako je z vsako drugo organizacijo, tudi z našo strokovno, rudarsko, v kateri ste tudi vi funkcionar. Njeni člani ne plačujejo svojih prispevkov samo iz golega idealizma, ampak v večji meri iz neke privzgojene discipline in iz zavesti, da bo to v odločilnem trenutku v okviru skupnosti tudi njim, posameznikom, lahko koristilo.«

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu

Narodna skupščina razpravlja te dni o izpremembi zakona o volilnih imenikih. Prosvetni minister pa je predložil zakonski osnutek o enotni organizaciji muzejev.

Dollfussov, ne Hitlerjev uspeh. Pod tem naslovom je »Slovenec« objavil vest Korbiraja, češ, da je bil dovoljen zasebni pouk nemščine v Južnem Tirolu na prošnjo avstrijskega kanclerja, ne pa na podlagi dogovorov med Hitlerjem in Mussolinijem. Morda bi se »Slovenec« posrečilo izposlovati pri svojem varovancu dr. Dollfussu na Dunaju tudi pouk slovenščine na Koroškem. Saj v Avstriji sedaj ne odločajo več marksisti, ki bi to preperečili, kakor se je često zatrjevalo. Pa tudi v Rimu je »Slovenec« dobro zapisan, zato bi prav lahko izposloval, da bi se vsaj božja beseda — samo zanjo se »Slovenec« gre — oznanjevala v cerkvah na Primorskem v slovenščini. Tudi v Italiji niso marksisti na vladi, da bi »Slovenca« v tej akciji ovirali.

V Beogradu se vrši te dni kongres slovenskih medicincev.

Krute obsodbe klerofašističnega režima. V Linzu sta bila te dni obsojena schutzbundovca Ludvik Bernaschek na 12 let in Ferdinand Hüttner na 10 let težke ječe. Nadaljnji 3 obtoženci pa na težko ječo, ki znaša od 2 in pol do 5 let.

Francoski zunanji minister Barthou bo v nedeljo posestil London, kjer bo razpravljal s angleškimi državniki o položaju, ki je nastal v zunanji politiki radi notranjih nemirov v Nemčiji.

Kliukasti križ v Rusiji. Kakor poroča sovjetsko časopisje, se skuša hitlerizem uveljavljati tudi med Nemci, ki so naseljeni ob Volgi. Rusi trdijo, da bodo to germansko norost v kali zadržali. Ne bo treba, ker se bo že sama zadržala.

Značajnost pa taka

Zgodba o kameleonu, ki vsak hip spreminja barvo svojega kuščaričnega telesa, je menda vsakomur znana, vsakdo je tudi že menda videl kje pločevinastega petelina na strehi, ki se vedno obrača za vetrom, ali pa takozvano eolovo harfo, ki se oglasi, kadar veter vanjo dirne, sedaj z nizkim, sedaj z visokim glasom, s katere strani pač veter prihaja. Te lastnosti čarodejne spreminljivosti imamo pa še prav mi prebivalci Dravske banovine priliko zadnje mesece občudovati v klasičnih člankih klasičnega ljubljanskega »Slovenca«. Še ni dolgo tega, ko smo čitali v njem ginljive slavospeve njegovega »posebnega« berlinskega poročevalca na božanskega Führerja in na raj, ki ga je ustvaril v »Tretjem carstvu«, kjer je postavil vse »framazone« in marksiste pod kap in kjer se morajo zopet moški in ženske kopati ločeno in »dostojno« oblečeni in ki je odredil, da se mora mladina zopet vzgajati v krščansko-nravstvenem duhu. Kako veselje je vladalo takrat nad zmago nemškega hitlerizma in v Kopitarjevi ulici so mu dan in noč pesnili himne. Ni še dolgo tega, a vendar kakšna sprememba? Ali se res še gode čudeži? Skoraj nismo mogli svojim očem verjeti, ko smo čitali v tork »Slovenec« uvodnik: »Močvirje fašizma«. Ne bi se čudili, če bi čitali ta članek v kakem marksističnem ali v cionističnem listu, toda v »Slovencu«! Odkod ta nagla sprememba? Klerikalci v Nemčiji so gotovo upali, da jih bo Hitler povabil na sodelovanje, kakor je tudi izgledalo spoznanje. Pozneje se je pa premislil in je tudi njim začel stopati malo na prste. Ljubezen se je hitro malo ohladila. Iz taktičnih razlogov je nato zopet Hitler sklenil z Vatikanom konkordat. Navdušenje se je zopet dvignilo do najvišje kulminacije. A kljub temu ni Hitler maral, da bi klerikalci vedrili in oblačili pod njegovim plaščem, zlasti jim ni hotel prepuščati odgoje mladine in svobodne časopisne propagande. Hud poper. Ali vse bi se še nekako prebolelo, ampak med »drugo revolucijo« zadnje dni so hitlerjevci poleg svojih lastnih oprod ubili tudi voditelja

nemške katoliške akcije, bivšega ministra Klausnerja. Odtod sedaj tak oblač. Dokler so pobijali samo marksiste, je bil nacionalni socializem »preporod« nemškega naroda in Hitler odličan državnik. Sprevrjel se je šele v trenutku, ko je padel tudi katoliški akcijonaš. Poznamo še druge vrste fašizem, ki v svojem bistvu ni prav nič drugačen, vendar je za ljudi okrog »Slovenca« ta fašizem

bogu dopadljiv družabni red, kjer si kancler in kardinal bratsko delita oblast, ki je zahtevala stotine nedolžnih človeških življenj in ki ima polne ječe svojih žrtev. Vindobona! In v Rimu stoji Vatikan komaj par sto korakov oddaljen od Kvirinala... Kdo ve, za kakšnim vetrom bodo zopet jutri »Slovenčevi« plašči zafrtali. Objektivnost postaja redka čednost.

Legitimisti postajajo predrzni

Madžarski legitimisti za Avstrijo

Madžarski legitimisti so minulo nedeljo zborovali v bližini jugoslovanske meje. Razni govorniki so okrcali Gömbösa, da je slab krmar, nastopili so proti upostavitvi odnošajev s Sovjetsko Rusijo, napadali francoskega zunanjega ministra Barthoua, češ, da je žalil s svojimi izja-

vami v Beogradu in Bukarešti Madžare itd. Eden izmed govornikov se je povzpela do trditve, da je kralj Oton prepričan, da se legitimisti borijo za revno ljudstvo, ker hoče postati on kralj siromakov. Komentar k temu je menda nepotreben!

Francoski socialisti za svobodo

Boj fašizmu

V Parizu se je tedni vršilo veliko zborovanje socialistov, ki so zahtevali razorožitev, ukinitve vseh zasilnih naredb, ki jih je izdala vlada

in uveljavljenje politične svobode. Sklenili so, da bodo vodili najostrejši boj proti fašizmu.

Maribor

Javni železničarski shod!

Podružnica Ujed. Sav. železničarjev Jugoslavije I, II. in III. v Mariboru, sklicujejo za

petek, dne 6. julija t. l. ob 18. uri v verandi pivovarne »Union« javni

železničarski shod

s sledečim dnevnim redom:

1. Novi pravilnik o voznih ugodnostih za železničarje.
2. Slučajnosti (režijski premog, delavska razlika, upokojitve itd.).

Železničarji, pridite vsi!

Din 20.000.— za nadure

Te dni je morala izplačati neka tukajšnja tekstilna tovarna kvalificiranemu delavcu za nadurno delo in 50 odst. povešek za zadnja 3 leta znesek Din 20.000.—, v besedah dvajsetisoč dinarjev. In še mu ni plačala vsega, ampak se je delavec za ta znesek s tovarnarjem celo izvensodno poravnal. S to lepo vsoto pa je delavec odšel od tovarnarja le radi tega, ker si je vso nadurno delo redno točno zapisoval po dnevih in urah in si tudi shranjeval izplačilne mezdne listke. Kakšno ogromno premoženje bi se lahko naši delavci iztrgali na podoben način inozemskim milijonarjem, če bi si tudi tako vestno beležili svoje nadurno delo. Dogaja se namreč še vedno, da delajo naši ljudje tudi po 16 ur dnevno, n. pr. v tovarni Doctor in drug. Tovarnarji vztrajajo na nadurnem delu kljub našim ostrim zakonom in kljub ogromni brezposelnosti. Torej branite se delavci, zato imate svoje zakone!

Važno zborovanje živilskih delavcev sklicuje podružnica Zveze živilskih delavcev v Mariboru za nedeljo, dne 8. julija t. l. ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalu gostilne »Zlati kopji«. Živilski delavci, pridite polnoštevilno.

Pojasnite zadevo električnega toka tvrde Schonsky. Vprašanje manipulacije z električnim tokom, ki so ga svoječasno razkrili organi mestnega elektriškega podjetja bi bilo treba razčistiti do kraja. Afera je vzbudila med občinstvom ogromno zanimanje, upamo, da bodo vsi zainteresirani prišli na to razpravo. Znano je, da morajo organi mestnega elektriškega podjetja odklopiti tok vsaki strani, ki je v zaostanku s plačevanjem uporabljene toka. Še huje pa se seveda postopa napram dotičnemu, ki skuša manipulirati z električnim tokom. — Pričakujemo odločitve!

Obsodba radi suma komunistične propagande. Minuli torek se je pred mariborskim sodiščem vršila razprava proti šestim mladeničem, ki so bili osumljeni, da so vršili komunistično propagando. Obsojeni so bili: učitelj Milan Apih iz Maribora in učitelj Vrnunč Franc na 6 mesecev strogega zapora, ostali štirje pa so bili oproščeni.

Nov moderen avtocar si je nabavila mariborska mestna občina. Te dni so se vršile prve poskusne vožnje, v petek, dne 6. t. m., pa se je odpeljala skupina udeležencev na III. delavsko Olimpijado v Prago.

Mestno kopališče ostane radi renoviranja v času od 9. julija do 1. avgusta zaprto. **Mestno načelstvo razglašja:** Zakon o zemljiškem katastru z dne 18. januarja 1929, čl. 72, se glasi: »Poškodba trigonometričnih točk in drugih katastrskih znamenil in znakov se smatra za poškodbo državne imovine ter se kaznuje v denarju s 100 do 2000 Din. Povzročitelji poškodb morajo tudi povrniti stroške za upostavitve v prvotni stan. Če se krivci ne izsede, zadenejo stroški dotično občino.« V sled tega maroča mestno načelstvo sledeče: Vsako podjetje, najsibodi to mestno ali privatno in sploh vsak, kdor namerava izvršiti kaka dela (tlakovanje, polaganje kablov, cevi kana-

lov, naprava hodnikov itd.) na javnih cestah in potih, mora o tem najmanj 3 dni pred pričetkom dela obvestiti katastrsko upravo v Mariboru in pa mestni gradbeni urad v svrhu zaščite eventualnih katastrskih znakov. — Mestni gradbeni urad bo potem sporazumno s katastrsko upravo ukrenil vse potrebno, da se ti katastrski znaki dovoljno zavarujejo. Stroške za zaščito katastrskih znakov nosi dotični, ki izvršuje delo, katero je zahtevalo zaščito katastrskih znakov.

Kvalifikacijska tekma za vstop v I. razerd. V nedeljo se bo vršila v Mariboru na igrišču »Svobode« zanimiva nogometna tekma med SK Dobro (Trbovlje) in Svobodo (Maribor). Tekma prične ob 17. uri s predtekmo rezerv »Rapid« : »Svoboda«.

Delavci in nameščenci! Jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Hrastnik

Rudarji bijejo boj za svoj življenjski obstanek. Po vseh revirjih so se rudarjem pridružili tudi obrtniki in trgovci, ki se zavedajo, da je ta boj tudi za nje življenskega pomena. Le v Hrastniku se menda gospodje trgovci tega ne zavedajo. Delavstvo si bo to zadržanje dobro zapomnilo.

Leše pri Prevaljah

O rudarjih in o rudniku. Zopet smo se namenili, da napišemo nekaj vrstic iz našega bednega gnezda. Rudarji z Leš živimo kar tja v en dan. Sedaj še gre, ali vprašanje je, kaj bo, ko pride zima. Veliko družin že sedaj živi ob samem krompirju, brez soli, ko še dolgo ni zrel, saj šele cveti! Kje se bo dobila obleka, ko postane mrzlo? Še za kurjavo in hrano ne bo! Kako bodo hodili otroci v šolo? Treba je, da se že sedaj razmišlja o tem, kako se bo tej bedi odpravilo, da ljudje ne bodo popolnoma obupali. Merodajni faktorji na plan, preden bo prepozno! — Priznati pa moramo, da uprava rudnika kaže razumevanje za naš bedni položaj s tem, da pušča odpuščenim delavcem stanovanje brezplačno na razpolago. To je tem bolj hvale vredno, ker se nahaja podjetje samo v težkem gospodarskem položaju, ker se že mesece in mesece samo išče in ničesar ne producira. Pripomniti pa moramo, da so pri leškem rudniku gotovi elementi na odgovornih mestih, kateri si mislijo, da se lahko igrajo z delavstvom. Ali to delajo v pričo kake strankarske klike, ali iz privatnega maščevanja, ne vemo. Dejstvo je, n. pr. da se je starega, sposobnega delavca brez družine postavilo na dotično mesto. Zahtevamo o tem pojasnila in pripominjamo, da v sedanjih resnih časih ni na mestu, da bi se delavstvu namenoma delala krivica!!

Širite naš list!

III. Delavska Olimpijada v Pragi

Prvi dan 60.000 gledalcev.

V nedeljo, dne 1. julija je bila otvorjena III. Delavska Olimpijada v Pragi. Nastopil je naraščaj delavskih telodavcev. Sodelovalo je 7800 deklic in nad 8000 dečkov. Prireditvi je prisostvovalo nad 60.000 gledalcev.

Za olimpijado je napovedanih 49 posebnih vlakov z udeleženci iz raznih krajev. Po narodnosti bo na olimpijadi zastopanih 15 narodov izraznih delov sveta. Ta prireditev bo menda prekosila vse dosedanje Delavske olimpijade.

JAN HUS

Danes je obletnica mučeniške smrti češkega duhovnika, odličnega praškega pridigarja in profesorja Karlove univerze v Pragi, Jana Husa.

Jan Hus je deloval kot duhovnik in vseučiliški profesor v Pragi v času, ko so bili duhovniki krščanske cerkve v Evropi po svoji veliki večini z rimsko cerkvijo vred moralno silno pokvarjeni. Po župniščih so bilo najzloglasnejše gostilne, duhovniki so na debelo trgovali z odpustki. Posledica je bila ogromna npravna propalost, proti kateri je v Pragi z vso gorečnostjo nastopal, pridigal in pisal Jan Hus. Ljudje so od vseh strani vreli k njegovim pridigam.

Geslo Husovih pridig in borbe proti oficijelni rimski cerkvi je bilo:

»Išči resnico, poslušaj resnico, uči se resnice, ljubi resnico, govori resnico, ravnaj se po resnici, brani resnico do smrti!«

Hus je vodil borbo tudi sicer na celi črti za poštenje v zasebnem in javnem življenju. Ob času in radi njegovega delovanja se je izvršil celo razkol na praški univerzi na ta način, da so Nemci zapustili vseučilišče in odšli v Nemčijo. Toda Masaryk sam povdarja v svojem spisu o Janu Husu, da Hus vendarle ni bil »naroden«, oziroma po naše bi rekli »nacionalist« v današnjem smislu. Kajti Hus je napisal in tudi govoril ponovno:

»Rajše imam dobrega Nemca, kot slabega Čeha. Najhuji neprijatelji so domači neprijatelji.«

Razvoj Husovega boja za resnico, ki je tako silno bolela takratne predstavnike rimske cerkve, pa je privedel do tega, da je papež Husa prokel in leta 1410 izobčil iz cerkve. Sledil je oster boj med Husom in papežem. Leta 1414 so poklicali Husa na cerkveni zbor v Kostnico ob Bodenskem jezeru v Švici. Papež in kralj Sigmund sta Husu sveto obljubila, da se mu ne bo nič hudega zgodilo na potu v Kostnico in nazaj.

Kljub temu sta oba, papež in kralj Sigmund, snedla besedo in vrgla Husa v ječo, končno so ga postavili pred cerkveno sodišče, ki pa je imelo že predloženo tudi sodbo. Predsedoval je papež, o katerem pišejo zgodovinarji, da je bil poprej morskari in se ni mogel braniti proti javnim obtožbam mnogih zločincev.

Husu niso mogli ničesar dokazati, a kljub temu so ga 6. julija 1415 v Kostnici sežgali na grmadi in še njegov pepel vrgli v reko Reno, ker so se bali, da bi si ta pepel mučenika odnesli Husovi rojaki v domovino.

Kljub temu je nastalo za rimsko cerkev iz tega pepela grozovito maščevanje in prelivanje krvi v Husovih vojnah, ki so na to sledile.

Obletnica Husove smrti, 6. julij, je bila po prevratu proglašena v Češkoslovaški republiki kot državni praznik.

Z današnjim dnem, Husovim praznikom so začele tud velike slavnosti Češkoslovske Delavske Olimpijade!

Husovi smrti je sledilo mogočno revolucijonarno gibanje med češkim narodom, ki je izzvalo tudi ostre socialne boje ter vedlo končno k temu, da so si že takrat Taboriti ustanovili svojo popolno socialistično državo.

Pobrežje pri Mariboru

Delavske kolesarske dirke.

Prvo delavsko kolesarsko društvo podružnica Pobrežje je priredilo v nedeljo, dne 1. julija klubsko dirko. Dirka se je vršila v 3 skupinah, in sicer seniorji, juniorji in staro moštvo.

Prva skupina je prevozila 100 km na progi Košaki, Sv. Lenart, Sv. Urban, Sv. Lovrenc, Ptui, Vurberg, Sv. Martin, Pobrežje. Kot prvi je prispel na cilj Čeh Ivan v izrednem času 3.5.26, drugi Čerič Ivan v času 3.15.11, tretji Bacciavilla Valentin v času 3.15.2.

Druga skupina juniorji je prevozila 75 kilometrov, in sicer Černek Karol v času 2.27.15, drugi Platovšek Josip v času 2.27.20, tretji Strnat Fric v času 2.35.19.

Tretja skupina staro moštvo je prevozila 25 km, in sicer Černek Rudolf v času 0.44.30, drugi Savinšek Ivan v času 0.47.30, tretji Gornik Franc v času 0.49.35.

Razdelitev daril se je vršila v društvenem lokalu gostilne Kren v Pobrežju. Ker nam je dež delal veliko nepriliko, se bo v nedeljo, dne 8. julija vršil koncert istotam. Vabljeni so vsi člani in gostje. Odbor.

Direkcija državnih rudarskih preduzeća u Sarajevu

Broj : 17.851-34.

Sarajevo, dne 6. juna 1934.

Isplata zarade radnika za mjesec april u Velenju i Zabukovcu izvršena.

Rudarsko glavarstvo

Ljubljana.

U vezi dopisa toga Glavarstva br. 3198 od 30. maja 1934 obavještavamo Vas, da je ova direkcija doznala novčanu nakladu Direkciji drž. rudnika Velenje prema aktu br. 15.797 od 26. maja 1934. i to do dne 26. maja 1934 za isplatu zarade radnika mjeseca aprila rudnika Velenje i Zabukovca.

Kako je zarada radnika za april dospjela prema radnom ugovoru za isplatu dne 15. maja 1934, to je isplata uslijedila sa zakšnjenjem od najviše 14 dana.

U današnje nestašici novca ovo zakšnjenje nije toliko, da bi među radnicima pobudilo takvo raspoloženje, koje se pismeno neda definirati, kako to navadja u svojoj pretstavci Rudarsko načelstvo II. rudarske skupine u Velenju, upućenoj naslovu.

Primjetiti je ovoj direkciji, da se sva raspoloživa gotovina prvenstveno upotrebljava za isplatu dospjelih zarada radnika, pa je razumljivo, da ova Direkcija ne može

doznati svima drž. rud. preduzećima na jednoć novac jer zato nema raspoložive gotovine, već sukcesivno kako se sakupi gotovina.

Radi toga nekima se preduzećima novac pošalje prije, a nekima kasnije, ali nam je primjetiti, da se Direkciji Velenje šalje novac za isplatu zarade radnika prvenstveno, i ako bi bilo sa trgovačkog stanovišta opravdanije, da se isplata radnika izvrši prvenstveno kod aktivnih preduzeća kao što su Zenica, Breza, Kakanj i Senjski Rudnik, kojima se šalje novac mjesecima kasnije nego Velenju, a ovo zato jer na drugim rudnicima nitko ne intervenira, a radnici su svjesni današnjih teških ekonomskih prilika pa čekaju na isplatu i mjesec dana, i ako je možda njihovo stanje nepovoljnije od stanja radnika u Velenju i Zabukovcu.

Za Centralnog direktora:

Podpis.

(L. S.)

Krajevnom načelstvu II. skupine rudarske zadruge

v

Zabukovci

v vednost.

Rudarski glavar:

v z.

Podpis.

Nekaj o pravici, pravičnosti, demokraciji in stanovščini

(Misli o najaktuelnejših dogodkih)

Pravica in pravičnost sta bili svoj čas dve izmed najbolj spoštovanih čednosti na tem svetu. Vsakdo — če le ni bil naravno tem patološko zakrknjen — ju je upošteval in imel pred njima potrebno spoštovanje. Ni bilo treba govoriti niti o morali niti o etiki — pravica in pravičnost sta imeli svoje mesto pri vseh količkah poštenih zemljanov, ki so ju čuvali skoro kakor punčico v očeh.

Toda dandanes ni več tako. Prišli so časi, ko predvsem oni, ki bi morali biti glavni čuvarji pravice pred onimi izvržki človeštva, ki pravice samj ne bi znali spoštovati, pravico in pravičnost na debelo teptajo. Bati se je, da bosta ti dve čednosti izgubili svoja prestola med zemljskimi čednostmi in ju nihče več ne bo spoštoval.

Želite primerov? Evo:

Nekje — kje, ve vsakdo predobro — je država, ki jo vladajo

častilci božjih čednosti in morale.

In v tej deželi je bilo ljudstvo, ki je ne glede na te božje čednosti, imelo pravilno naravno naziranje o pravici in pravičnosti. Pa so došli varuhi reda in so ljudstvu pravico ukradli: s puškami, topovi in strupenimi plini. Ljudstvo se je branilo — toda obramba pravice in pravičnosti je bila poplačana z vešali, s tisoč in tisoč leti ječe, z zapori in trpljenjem najboljših borcev za pravico, z bedo in lakoto družin pravičnikov, z ukrađenjem premoženja in lastnine pravičnikov in sploh s proglasitvijo pravičnikov za zločince, zločincev, ki so ljudstvu ukradli svobodo in pravico — pa za pravičnike.

Za zločince proglašeni pravičniki so se učili

Menili so, da bi, če je oni, ki je nasilen, čez noč postal pravičnik, lahko tudi oni postali nasilni, da si priborijo ta nekdanji tako časten naziv? Zakaj ne, če pojde? In poskusili so — toda uštelj so se. Pozabili so na bistvo, da imajo novi pravičniki jezuitsko šolo in bistvo jezuitizma je pa dvojna — morala. Kar storim jaz, je dobro, kar storiš Ti, pa ne. Si duo faciunt idem, non est idem. Če delata dva isto, ni isto.) In ko so si želeli s silo priboriti po prejšnjem vzorcu milost vlastodržcev, so bili prekleti. »Samo naša sila je prava, Vaša ni. Mi smo Vam s silo smeli vzeti pravico, pravičnost in svobodo, Vi se pa s silo ne smete boriti za povrnitev nje.« Tak je nauk, ki izhaja iz te morale.

In pravičniki, po milosti sile in brez volje naroda,

so začeli spet blagoslovljeno silo proti ljudstvu. Proglasili so vsakoogar, ki vrši silo po svoji volji, ne po volji vlastodržcev, za veleizdajnika, ki ne zasluži drugega, kakor čast vešal in slavo mučenika za svobodo in pravico ljudstva. Izročili so ljudstvo poseb-

no sodiščem, ki lahko delijo gornjo čast in slavo vsakomur, ki je na sumu, da kaj takega zasluži. Dokaz: ta ni za take čase, saj ga novi pravičnostni slovar sploh ne pozna. Uredili so si tudi dve vrsti priganjačev: ene oborožene, z imenom vaskih čuvarjev in ki niti odgovarjali ne bodo pred zakonom, če bodo komu izpustili dušo brez krivde, drugi so pa stan ovaduhov (kako neobhodno potrebna pridobitev za stanovsko organizacijo), ki bodo za 10.000 šilingov nadaljevali judeževsko delo in sramoto in osebnost ter politično maščevanje. Uredili so si tudi čiščenje svojih lastnih bivališč in ker so našli stanovanje neprežračeno, kadar pa kaj smrdi, se zdi človeku v domišljiji dejanski smrad še veliko hujši, so začeli metati smeti kar na cesto, ne da bi v svojem strahu, ki ima velike oči, videli, da so vrgli na cesto tudi celo vrsto še uporabnih predmetov. In da svetemu zakonu in sorodstvu vrnejo nekdanjo čast in slavo, so tako navezali sorodstvo med seboj, da jamči za »škodo«, ki jo je napravil eden sorodnik, kar vse sorodstvo z vsem svojim premoženjem. Zdaj bo sorodstvo res navezано in zvezano med seboj.

Zakaj vse to?

Pač zaradi tega, ker je treba jasno pokazati brezdnost, v katero sta na žalost zašli pravica in pravičnost, dasi so kadili za njima z ... In tudi za to, da pokažemo, da sta morala in morala dva pojma, dvojna morala pa še tretji k temu ... uvaja čisto družabni »red«, ki pojmuje pravico, pravičnost, svobodo in zakone povsem drugače kakor jih pojmuje zdrava, od nobenih dogem in neovrgljivih resnic pokvarjena, pamet večine zemljanov. In te razlike si mora jasno predočiti vsakdo, ki noče zaiti v zmote črne teme. Ven iz teme — v svobode jasne dneve pa vodi edino naša pot.

S.s.

Vabilo k izrednemu občnemu zboru Gospodarskega društva r. z. z. o. z. v Mariboru, ki se bo vršil v nedeljo, dne 22. julija 1934 z začetkom ob 9. uri dopoldne v gostilni »Mesto Trste« v Mariboru, Tržaška cesta (nasproti Splošne bolnice) z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora. 2. Nadomestne volitve načelstva. 3. Nadomestne volitve dveh članov nadzorstva. 4. Sprememba pravil § 12. 5. Prosti predlogi. — Člani se pozivajo, da se ob določeni uri navedenega dne sigurno in točno udeležijo izrednega občnega zbora. — V smislu § 21. predzadnjega odstavka zadr. pravil sklepa občni zbor veljavno, ako sta navzoči vsaj dve tretjini članov, sicer se vrši čez osem dni na istem prostoru z istim dnevnim redom in ob isti uri novi občni zbor, ki sme veljavno sklepati brez ozira na število zastopanih glasov. — Maribor, dne 30. junija 1934.

Načelstvo.

Delavski pravni svetovalec

Kake pravice ima delavec v bolezni?

Na podlagi številnih tožb, ki jih je delavstvo vodilo zadnji čas pred sodišči v Mariboru, sreskim in okrožnim, za plačilo mezde v bolezni, so se razčistile razne nejasnosti, ki so doslej vladale okrog razlaganja § 219 obrtnega zakona.

Naše delavske strokovne organizacije, ki so se z vso energijo zagnale v boj za te pravice delavstva, so lahko zadovoljne in ponosne na ta uspeh. Priborile so delavstvu veliko pomoč v času bolezni in iztrgale lepe vsote, ki so jih delodajalci neopravičeno utrgali delavstvu.

Podrobno smo gornji boj naslikali v objavljenih sodbah. Na podlagi teh sodb je položaj sledeči:

Mezda za cel teden tudi preko 7 dni bolezni

1. Delavec ima po najmanj 14 dnevnem službovanju pravico do mezde za celi teden, četudi je bolan več kot 7 dni.

Mezda za praznik se ne sme odtrgati

2. Če je v teku bolezni praznik ali se radi kakega drugega razloga ne dela v pod-

Izplačilo difference železniškim delavcem

Vprašanje, o katerem razgovarjajo železniški delavci v ljubljanski direkciji sedaj že 11. leto, nikakor ne more priti do svoje rešitve. Kolikokrat je bilo ugotovljeno, da je vprašanje difference že rešeno, pred leti je bila izplačana drugod, samo na teritoriju bivše južne železnice in tudi tukaj zopet omejeno le na proge v ljubljanski direkciji se ni izplačala. Šele začetkom leta 1934 je začelo delavstvo v ljubljanski direkciji verovati, da bo difference končno izplačana, ker je v odloku št. 1 od 5. jan. 1934 sam direktor ljubljanske direkcije na podlagi več odlokov Ministrstva in Generalne direkcije ter Ministrstva financ izrecno razglasil, da se takoj izplača nadaljnjih 10% neizplačane razlike, a ostali obroki da se bodo izplačali v mejah raspoložljivih denarnih sredstev do konca julija 1934. Delavstvo je upalo, da bo

jetju, se mezda za ta dan ne sme odtrgati, ampak se mora izplačati delavcu za ves teden bolezni.

Spričevalo zdravnika ni neobhodno potrebno za mezdo

3. Delavec mora sicer javiti obolenje in na zahtevo predložiti izpričevalo OUZD ali zdravnika. Če pa je bil res bolan, a ni predložil spričevala, še delavec s tem ne izgubi pravice do mezde za čas bolezni. Glavno je, da dokaže, kakorkoli, lahko tudi s pričami, da je bil res bolan.

Hranarina se ne sme odtegniti

4. Delavec mora prejeti v času bolezni celo mezdo, kakor jo je zaslužil pred obolenjem, ali v akordu povprečni zaslužek zadnjih tednov. Delodajalec ne sme odtegniti hranarine, ki jo prejme delavec v času bolezni od OUZD ali drugod na podlagi javnopravnega zavarovanja.

dobilo sedaj redno vsak mesec izplačano 10% obrok razlike, vendar sedaj je tu že konec junija, a železniška uprava še vedno dolguje 70% razlike.

Železničarji se dobro spominjajo uvodoma citirane okrožnice in pričakujejo, da bodo odločujoči ... ostali mož beseda in da bo tako difference do konca julija 1934 izplačana ...

Letos v marcu se je izvršilo v čeških krematorijih skupaj 384 kremacij, in sicer: v Pragi 186, v Reichenbergu 36, v Mostu 32, v Brnu 30, v Pardubicah 29, v Moravski Ostravi 24, v Plznu 23, v Ribnem pri Karlovih Varih 10, v Olomucu 9, v Budjejevicah 5.

Na naboru.

Zdravnik: »Kaj vam manjka?«
Nabornik: »Kašljam ... želodec me boli ... nervozen sem ... golšo imam in ...«
Zdravnik: »Za božjo voljo, nehajte! Edina rešitev za vas je še junaška smrt ... Sposoben!«

CENE GOVORE!

Plašči za dame že od Din 190' -
Obleke za moške že od Din 170' -
Obleke za fante že od Din 60' -

Dosežen je naš cilj — Oblekli smo vse ljudi dobro in poceni!

Prepričajte se o vsem brezobvezno v naših prodajalnah

TIVAR-OBLEKE

Najboljši cviček
iz Gadove peži ter pristna štajerska
vina toži
VINARNA A. BRIŠKI
Ljubljana, palača „Grafike“.

LEGAT ŠPECERIJA
DELIKATESE
ZAJTRKOVALNICA
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 28

**Nabirajte
nove
naročnike**

Župujte svoje potrebnosti pri naših inserentih.